

על הצדיקים

ועל התמידים

עלון שבועי להפצת אור תורתם של הצדיקים האמתיים שוכני עפר, קדושים אשר בארץ המה, והתקשרות בנשמתם הטהורה

יום שלישי - כח' חשוון הילולת רבנו יונה גירונדי זיע"א.

יום ראשון - כו' חשוון
הילולת רבי שלום אהרן לופס זיע"א

יום חמישי - ל' חשוון הילולת
רבי אליעזר יהודה ולדנברג זיע"א

יום חמישי - ל' חשוון הילולת
רבי יעקב בעלאל זולטי זיע"א

עשייק פי חיי שרה - תשפ"ג

📖 בית מדרש לתורה, חסידות, עבודת המידות ואהבת ישראל - "יוסף אהבה" גיליון 48

🕒 (כניסת שבת באופק ירושלים): 16:24 | 🕒 לנהגים 40 דק: 16:04 | 🕒 צאת השבת: 17:14 | 🕒 ר"ת: 17:48

📞 יוצא לאור, מופץ, ומחולק לזכוי הרבים ע"י אגודת 'יוסף אהבה' 054-844-3818

פרשת

תוכן עניינים

הילולת רבנו יונה מגירונדי זיע"א ..... א

עם הרמב"ן ..... ג

מחבר ספר 'איסור והיתר'? ..... ד

מהחולקים על הרמב"ם (?) ..... ה

'שערי תשובה' ..... ז

בדרכו לארץ ישראל ..... ז

הילולת רבי שלום לופס זיע"א ..... ח

זמן לסיפור או שתיים.. ..... ט

"זה הילד של רבי שלום" ..... ט

הילולת רבי יעקב בעלאל זולטי זיע"א ..... י

והאר עינינו... ..... יא

הילולת ה'ציץ אליעזר' זיע"א ..... יג

עם גדולי הרבנים הספרדים ..... יד

הערכתו לחיילי צה"ל ..... יד

פטירתו ..... יד

פטירת הצדיקים לשבוע הקרוב..... טו

"..בפירוש אתמר בזוה"ק דצדיקיא מגינין על עלמא ובמיתתהון יתיר מבחיהון,
 ואלמלא עלותא דצדיקיא בההוא עלמא, לא אתקיים עלמא רגעא חדא..."
 (ארמוה"ז באגרת הקודש אגרת כז)

הילולת רבנו יונה מגירונדי זיע"א

זיע"א⁵ [וכאשר הרשב"א כותב כך קבלתי מרבי הכוונה לר' יונה מגירונדי].

עוד מתלמידיו של רבנו היו הרא"ה⁶, רבינו יצחק בן אברהם גרבוני, רבינו הלל בן שמואל מוירואני ורבנו שלמה בן עלי משיריא המחבר והמסדר את 'חידושי תלמידי רבינו יונה'⁷.

עם הרמב"ן

רבנו היה בן דודו של הרמב"ן זיע"א, [אמו של הרמב"ן היא אחותו של רבי אברהם, אביו של רבנו יונה] ואף התקשרו בקשרי חיתון, כאשר השיא רבנו את בתו לרבי שלמה, בנו של הרמב"ן. יש המוענים כי רבנו היה תלמידו של הרמב"ן [ראה לדוגמא בספר יוחסין], אך כבר דחה רבנו

1 וראה ב'שם הגדולים' לגאון חיד"א, שכתב (במערכת גדולים אות צח), רבינו יונה כבר נודע שהוא רבו של הרשב"א כמ"ש הוא ז"ל עצמו בכמה דוכתי וקשה על הרב שבות יעקב ח"ג סימן ע"ד שנראה מדבריו דרבינו יונה לא יחלוק על הרשב"א ונשמר מסברת הרשב"א וכיוצא בלשון זה שניכר ודאי שסבר דהרשב"א גדול מרבינו יונה. וכבר אני עני דקדקתי על הרב הנזכר בקונטרס יוסף אומץ סי' כ"ג בס"ד ע"ש
 2 רבי אהרון הלוי, מגדולי חכמי ספרד ורבו המובהק של הריטב"א.
 3 'ארזי הלבנון' בערכו.

ביום שלישי [כח' חשוון] הבעל"מ, יחול יום הילולת הצדיק הקדוש, איש האמת המוסר וההכמה רבנו יונה גירונדי, זצוק"ל זיע"א.

רבנו יונה נולד בעיר גירונה (גירונדא) שבספרד, בסביבות שנת ד'תתק"ס, לאביו רבי אברהם. בצעירותו למד רבנו בברצלונה אצל רבי שלמה מן החר זיע"א¹. ובהמשך כנראה למד תקופה מסוימת בצרפת [באורא], אצל הגאונים מבעלי התוספות, האחים רבי משה בר שניאור זיע"א² ורבי שמואל בר שניאור זיע"א³.

בשנת ה'ד, חזר רבנו לספרד ומונה לרב במולדו לאחר פטירת הרמ"ה זיע"א⁴. לאחר מכן הקים ישיבה בברצלונה, ובין תלמידיו נמנה הגאון רבי שלמה בן אברהם בן אדרת – הרשב"א –

1 אותו הוא מזכיר מספר פעמים בספרו עליות דרבנו יונה, לדוגמא בדף ו': "ופירש לנו הר"ר שלמה בן אברהם ז"ל", ובדף קו. "וכמדומה לי כן שמעתיה מפי מורי הר"ר שלמה בן אברהם ז"ל".
 2 כך לדוגמא הוא מזכירו ב'עליות' דף יז: "כן תירץ מורי ר' משה ז"ל", ובדף עו: "ומורי ר' משה היה אומר".
 3 אשר מזכירו רבנו בספר היראה "ומפי מורי הר"ר שמואל בר שניאור שמעתי".
 4 רבי מאיר בן טודרוס הלוי אבולעפיה זיע"א, נפטר בי"ח ניסן ה'ד בטולדו שבספרד.
 5 נולד בסביבות שנת ד'תתק"פ, ונפטר בשנת ה'ע, בברצלונה.

פרשת

מחבר ספר 'איסור והיתר'?

בספר 'איסור והיתר' (מהדורת פראג. וכן במהדורת וילנא תרנ"א) כתבו המוציאים לאור בשער הספר [בתוספת על המובא במהדורא הראשונה, שם היה כתוב בסתם 'ספר איסור והיתר מן הגאון מהר"ר יונה'] שהוא מרבנו יונה גירונדי.

החיד"א זיע"א דבר זה, והעלה שהיה חברים ולא רב ותלמיד⁸.

הרמב"ן שהוקיר את גדולת רבנו, ציווה [לאחר פטירת רבנו יונה] לקרוא לנכדו שנולד לרבי שלמה בנו בשם יונה, באמרו, "אעפ"י שצריך לקרותו על שמי, אני רוצה שיקרא על שם זקנו אבי אמו, משום "זרחה השמש ובא השמש – עד שלא שקעה שמשו של זה זרחה שמשו של זה"⁹.

הרמב"ן אשת רבי שלמה בנו היתה בת רבינו יונה והיתה מעוברת והמליטה זכר ורצה הרמב"ן שיקרא על שם זקנו אבי אמו רבינו יונה ע"ד זרחה השמש וכן ה"י כמ"ש הרב מהר"ן הרשב"ץ בתשובתו סי' רצ"א ע"ש. ואחרי רבינו יונה איזה שנים שהיה הרמב"ן בקטלונא היה רב כולל ומשו"ה כותב הרשב"א מורנו הרמב"ן. ובספר הפרדס כ"י לרבינו אשר בר חיים נבוי כ' דהקדוש רבינו שלמה בן אברהם ממנופלייר היה רבו של רבינו יונה. ואחרי כתבי ראיתי לספר יוחסין שקודם הרמב"ן וסמוך לו כ' ז"ל ובוזה הזמן היה רבי שלמה ממנופלייר אשר היה סבה לשרפת המורה והיה רבו של רבינו יונה ובוזה הזמן פרח ציץ נזר הקודש המאור הרמב"ן גירונדי וכו' עכ"ל. ואח"כ לקמן אחר כמה רבנים כתב ה"ר יונה מגירונדא תלמיד מובהק להרמב"ן. ולעיל כ' דבריו בשנת תתקנ"ו. וזה כתב סביב לשנת ט"ז לאלף הששי. ונראה שהם שני רבינו יונה. ועיין שיירי א"ח סי' ח' הב"י אות ח' וכבר כתב שם בספר יוחסין למטה בהגהה כן שהיה ר' יונה אחר שניו ע"ש. ואפשר דרבי יונה שהוכיח להרמב"ן ושכותב לו הרמב"ן בכבוד הוא אומר בשמו הוא ר' יונה תלמיד הר"ש. אך תלמיד הרמב"ן ורבו של הרשב"א ומ"ש הרשב"ש הוא על ר' יונה גירונדי שניו. ועדיין צ"ע. ובתלמידי רבינו יונה על הרי"ף ברכות ריש פ' מי שמתו כתוב וכן ראיתי הלכה למעשה למורי הרמב"ן וכו' ע"ש. ובריש ברכות גבי פסוקי יראו עינינו כתוב וכך היה מנהגו של מורי הרמב"ן נר"ו אבל מורי רבינו יונה קרובו וכו' דוק היטב.

⁹ הרשב"ץ בתשובה סימן רצ"א.

⁸ וזה לשון קודשו של החיד"א זיע"א (שם הגדולים מערכת גדולים אות צח), רבינו יונה החסיד מגירונדא. כבר ידעת שם יוחסין כ' שהוא תלמיד מובהק להרמב"ן ובס' קורא הדורו השיגו הרמב"ן בתשובתו הנה באה בתשו' המיוחסות סי' רפ"ד כתב לו בכבוד גדול וכמ"ש בנדפס אות כ"ג (עיין לעיל) ושם כתבתי דאין רא' דפליג ליה רביה יקרא. אמנם עתה ראיתי למרן בספרו בדק הבית י"ד סי' קנ"ד שהביא תשו' הרשב"א דרופא מותר לעשות רפואה וגו' ושכן עשה מעשה הרמב"ן עצמו. וכתב מרן שמצא כתוב דהר"ר יונה כתב להרמב"ן על מעשה זה תבא עליך ברכה שאתה מרבה וכו'. ונראה דאי דאלו רבינו יונה תלמידו הוה לא הוה כותב לרבו לשון זה. והרב כנה"ג שם תמה על ר' יונה מה חרי האף הגדול הזה וכו' עש"ב ומזה מוכח דלא היה תלמידו. גם ממה שהבאתי לעיל שכתב המרדכי סוף מ"ק דכתב מהר"ם אמר לי הרמב"ן מפי רבינו יונה וכן הביא סדר הדורות משם המרדכי פרק השוכר דף נ"ה ע"ג ע"ש משמע קצת שהיה חבירו. גם כמדומה לי דבח' סנהדרין לרבינו יונה כ"י ובעליותיו לבתרא כ"י אילו מזכיר להרמב"ן. ואלו ה' תלמידו ה' מזכירו. והגם שיש לדחות מ"מ בצירוף כל הגו' הראין הדברים הדיה חבירו ובפרט מ"ש מרן בדק הבית שהבאתי. ואל תשיבני דפ"י רבינו יונה להרי"ף ברכות בריש פ' שלשה שאכלו גבי. אמן קדום שמע כתוב ומורי הרמב"ן ידידו הוא לשון תלמידי רבינו יונה. ואם ראה תראה דהרשב"א זמנין דכותב מורי רבינו יונה ומורנו הרמב"ן ומהם בח"ג סי' קי"א היינו טעמא דרבינו יונה נתבקש בישיבה של מעלה בחיי הרמב"ן דכלתו של

כלליות שאינן נוגעות רק להלכה, ולא מסתיר בו הרמב"ם את השפעתם של אריסטו ושל הפילוסופיה היוונית על דבריו שם. דבר שהיווה גישה חדשנית, וזה עורר עליו את זעמם של חכמים מסורתיים רבים, והללו ראו בו סכנה למסורת.

מגדולי ישראל שחלקו [לשם שמים] בעת ההיא על הרמב"ם זיע"א, היה רבי שלמה מן ההר זיע"א [רבו של רבנו¹¹]. ולפיכך יש האומרים כי גם רבנו היה מן החולקים על הרמב"ם ועל ספריו. והנה מחלוקת זו בעוונות הרבים הגיע עד חכמי צרפת¹², שאף הם הצטרפו לחלוק על כתבי הרמב"ם.

אך אינו נכון¹⁰, שכן אף הם עצמם הזכירו שמחבר 'איסור והיתר' היה תלמיד הגאון בעל 'תרומת הדשן', ועוד שבתוך ספר איסור והיתר הובאו דבריהם של ראשונים שחיו בתקופה המאוחרת לרבנו זיע"א. אלא שמחבר ספר 'איסור והיתר' הוא הגאון רבנו יונה ב"ר ישראל מחכמי רגנשבורג תלמידו של בעל 'תרומת הדשן' וכמו שכותב הרמ"א זיע"א בספרו דרכי משה (יור"ד סי' נא אות ב').

מהחולקים על הרמב"ם (?)

כאשר התפרסם בעולם ספר 'מורה נבוכים' למאור עינינו הרמב"ם זיע"א, העוסק בשאלות פילוסופיות

הנראין לקנאה ושנאה נאמרין, אסור לשמעם, אף כי לכתבם, ומכל שכן לאמרם. שכתבתם ואמרתם על האיש הקדוש הוא, אשר בכל גלות צרפת וספרד לא קם כמוהו, המורה יורה, מי כמוהו מורה, ובכל מיני חכמות בקי, משנתו קב ונקי. פעתרם פה לבלי חוק, והעתרתם בדברים דנשמעים למרחוק, באמרכם על הגאון יש לנו גדול ממנו שנעשה צדוקי. הנה זאת לא צדקתם במענכם, לא דברתם נכונה בעבד ה', ואוכיחכם ואערכה לעיניכם, כי לא אשא פני איש, ולהשיב על זה אמרה ואחיש, ואל אדם לא אכנה, אל הגאון ומוראו אקא. מדוע את הרב ממעשהו תפריעו, וצדיק כביר תרשיעו. הלא שאלתם עוברי דרך, המאריכים לשון המפליגים מליצה נושאים משל בערך, בתהלת הרב הגדול, במעלת חסידותו, בתוקף אמונתו, בצומם ענותו, בגדולת יחסו, בנדבת כיסו, במעשיו הנפלאים, במיליו הנוראים, בהיותו ביראת אלהיו דבק וחושק, ובתלמודו נושק, אוהב דברי חכמים ומחבק, הם מחמד עיני ומחמד לנפשו, עטרת לראשו. אם ראייתם ספריו, אם דקדקתם בחיבוריו, השמעתם אותו מבעט באיסורין, בקלין וחמורין, אם השמיט כל תקנה וגזירה, ולא עשה סייג לתורה, אם העליו עינים מעירובין וידיים, אם שכח עומר בורן, ועוף וגבינה הנאכלים באפיקורן,

¹⁰ וכמו שהזכירו לנכון במבוא הספר מהדורת 'מכון המאור', תשע"ב.

¹¹ רבינו יונה זיע"א היה שותף אידיאולוגי לרבו באמונה שאסור ללמוד חכמות חיצוניות, והדבר משתקף היטב בביאורו למשלי (א, ח), שם כותב: "יתעסק בחכמה ותהי חביבה וחשוקה בעיני ויטרה בה ויקל בעיניו טרחו עליה, כעניין שנאמר: ויהיו בעיניו כימים אחדים. ויזהר שלא יתעסק בחכמות החיצוניות הריקות והרעות ולא יתחבר אל השונים [=הלומדים] בהם פן יכשילוהו וינטו רגליו, ולימוד החכמה [=חכמת התורה] יצילוהו מזה שלא יכשילוהו הכופרים ולא יהגה בספריהם ולא יאמין לדבריהם".

¹² אליהם כתב הרמב"ן איגרת מיוחדת 'איגרת הרמב"ן לרבני צרפת'. ובין דבריו שם כתב, והנראה לכם מן הספר ההוא בפרקיו וחלקיו, כי לקרב רחוקים נטה מן הקו. בעקבי הפילוסופיא יצא על דלתי חכמה נקש, קשה בעיניכם שדחה את אויבי בקש. ולמה פלילי צדק לא נתנו מחסום לפי סופריכם, ולא תשלחו רסן ענותכם על פני אמריכם, ללמד אתכם דבריכן, זונות מפרכסות זו את זו, תלמידי חכמים לא כל שכן, כי אמרתם באזנינו בגאווה ובזו מליון דלא נשמע, להם עין קהילתנו דמוע תדמע. הוצאתם עתק מפיהם, דברים

פרשת

השם, אך בעוה"ר תחלה שטנא נצח, שנולד ממלחמתם זו חלול השם וחלול כבוד התורה, ונולד מזה שהמלכים המולכים בשאר ארצות גזרו לשרוף כמה מאות תלמודים וגו'. ע"ש.

אי לזאת, מעיד תלמיד רבנו¹³, שנמנה עם מתנגדיו של הרמב"ם בתחילה, שינה את דעתו בעקבות שרפת הספרים, ואף טען ששרפת התלמוד בפריז, שהתרחשה שנים מועטות לאחר מכן, אירעה כעונש משמיים על שרפת ספרי הרמב"ם.

וכך הובא ב'אגרות קנאות'¹⁴, "והרב יונה הגדול מברצלונה זצ"ל, היה ראש וקצין על כל אותם הרעות הגדולות שנעשו בצרפת, ואז נמס לבבו ולבב כל עוזריו, וקבל עליו ללכת להשתטח על קבר רבינו במנין עשרה, ולבכות על קברו ז' ימים שימחול לו על אשר מעל בספריו, והודה בפניו בפני כל העם ואמר בלשון זה: מכה על פני ובוש ומתחרט על אשר פערתי פי נגד רבינו הקדוש הר' משה בן מימון וספריו, והנני מודה מלב ומנפש ואומר, משה אמת ותורתו אמת וכלנו בדאין. ואני מקבל על עצמי מעכשיו ללכת להשתטח על קברו במנין עשרה, וללכת על קברו ז'

ולפי דברי רבי אברהם בן הרמב"ם זיע"א, המתנגדים פנו לאינקוויזיציה והיא שרפה את ספרי הרמב"ם. וכך כתב בהקדמה לספרו מלחמות ה', "מה בערו האומרים כי בערו - דברי חמודות יקרו מזהב: איש אכלה המה ואיך איש תאכלם, בינו לזאת בוערים ועוזרי רהב: איך זה, אבל עלו כמו תשבי לאל - באש, וכמלאך בתוך הלהב". ע"ש.

אך לבסוף, מאת ה' היתה זאת, ונעשה הרמב"ם עטרת לראשם של כל גדולי ישראל, כמו שכותב הגאון בן איש חי (בספרו חסדי אבות פ"ב מ"ג), שכאשר תמצא בדורות ראשונים דאחר שנפטר הרמב"ם ז"ל נצבו כמו נד קצת חכמים שבאותו הדור בעבור ספר 'מורה נבוכים' אשר חברו הרמב"ם ושרפו ספריו, וחרפו וגדפו אותו בדברים אשר תצלנה אוזן משמוע, והסכימו עמהם חכמים וחסידים, וסוף דבר קושטא קאי, ונתנחמו על רעתם, ונעשה הרמב"ם עטרה בראש כל אדם וילך הלוך וגדול עד כי גדל מאד, וכל גאוני הדורות קוראים אותו בשם רבנו הגדול. והנה בודאי כל אותם שנחלמו עמו וחרפו וגדפו, הם חשבו שבזה עושין מצוה גדולה וסייג לתורה ומתקנאים קנאת

עוסקים בתורה ובמצוות לשמן, והיו מזכירים שם הרב בכל קדיש וקדיש "בחיכון וביומיכון ובחיי דרבנא משה בן מיימון", אשר האיר עיניהם בתורה, והעמיד בקרן אורה, לבטל מהן גזירות קשות וכבוד המס, כי היו כטיט חוצות מרמס, ומעליהם עול הרים, ויחלו מעט ממשא מלך ושרים. ע"ש.

¹³ רבי הלל בן שמואל מרוונה (ראה באגרת ר' הלל החסיד אל ר' יצחק הרופא).

¹⁴ דף יד' מהדורת 'לפסיא'

הלא החמיר בהן ויותר מן הדין. לא לכם רבותינו להקל ראש כנגד מזרח. מי הכה הצדוקים אשר היו כגבורים בוסים, מי נתן הבייתוסים לשוסים, הלא הרב ז"ל כי ה' עמו. והוביש רוכבי סוסים, והוציא אדיריהם מחצר מלך מצרים, מפחדו יגורו ומשאתו חרדים, ורבים מעמי הארץ מתיהדים, כי נפל פחד הרב עליהם, ונתחזק מוראו על כולהם.

והנני מעיד עלי לפני רבותי שמים וארץ, כי שמענו ממגדי אמת. שבכל ארצות מלכות תימן, קהלות רבות

ולנוס מפה פשעיהם, לחשוך נפשם מני שחת ולהשיב מעליהם אפוי".

בדרכו לארץ ישראל

לא זמן רב ישב רבנו בגירונה¹⁷ כי נכסוף נכסף בטוב ה' בארץ ישראל, ושם לדרך פעמיו. בימים ההם וכבר נודעה בשערים גדולתו וקדמוהו בכבוד גדול בכל מקום בואו. ובהגיעו לעיר ברצלונה נתעכב שם להפצרת אנשי העיר ויסד שם ישיבה גדולה. גם שם לא שהה הרבה והמשיך במסעו כשמגמת פניו אל מחוז הפצו – ארץ ישראל.

אך שוב כשהגיע לטוליטולה עכבוהו אנשי העיר להישאר שם, ורבנו נאות לרוב הפצרותיהם לשבת אתם כשנה או שנתיים. ויחן את פני העיר כי גם שם יסד ישיבה נכבדה והעמיד הרבה תלמידים גדולי תורה ומאורי הדור.

אך לא ארכו לו הימים בטוליטולה [טוליידה], כי בעודו יושב בעיר ומצפה לעלות לציון ברנה נקרא אל השמים כבודו בפתע פתאום ושבה נפשו אל האלקים, ונאסף אל עמיו ביום כח' בחשון שנת ה' אלפים עשרים וארבע. ואבד חסיד מן הארץ, "אשר לא קם כמוהו מדבר ביראת ה' למשוך לבות בני האדם לדרכי החסידות"¹⁸

¹⁵ תשע"ו). וכן הביא הגה"צ רבי יורם אברג'ל זיע"א בספר 'בצור ירום'.

¹⁷ לשון ספר 'ארזי הלבנון' בערכו.

¹⁸ רבי שמעון ב"ר צמח דוראן בהקדמה לפירושו לפרקי אבות.

חיי שרה

ימים, ולומר בכל יום הטאתי לאלהי ישראל ואל רבינו משה אבן מימון, שדברתי נגד ספריו. כלשון הזה אמר בבית הכנסת של פריס לפני הקהל הנותרים מן הגזירה, ויצא משם ובא למוטפלייר עירו, ואמר כן בבית הכנסת של ברצלונה במעמד כל הקהל וכו'¹⁵. ע"ש. ויש האומרים¹⁶ שכחלק מתשובתו כתב רבנו את ספרו 'שערי תשובה'.

'שערי תשובה'

רבנו זיע"א חיבר ספרים רבים, חלקם בחריפות ובקיאות נפלאה, ואחרים המלאים יראת שמים. בין כתבי רבנו ישנם 'דרשות ופירושי רבינו יונה גירונדי' (על התני"ך), ופירוש על ספר משלי. וכן כתב רבנו פירוש על מסכת אבות, ועליות דרבנו יונה' על בבא בתרא. וכן הובאו דבריו בפירוש תלמידיו לדברי הר"ף על מסכת ברכות, וחידושים על מסכת סנהדרין ועבודה זרה.

גם בתורת המוסר עסק רבות רבנו, בין כתביו – 'יסוד התשובה', 'אגרת התשובה' שערי העבודה, ואת עלית על כולנה ספרו המפורסם 'שערי תשובה'. בו יסודות אדירים למצוות התשובה, ומשפטים נפלאים לעורר נפש האדם, כגון 'מן הטובות אשר היטיב השם יתברך עם ברואיו כי הכין להם הדרך לעלות מתוך פחת מעשיהם,

¹⁵ והן אמת כי רבים הם האומרים כי אין אמת באגרת זו, ויצאה מתחת ידי תלמידי דתלמידי הרמב"ם, שרצו ללמד מוסר לבאים אחריהם.

¹⁶ ראה באגרות הנ"ל. וכן הזכיר בשיעורו מרן הראשון לצ"ח רבי יצחק יוסף שליט"א (מוצ"ש פ' כי תשא

הילולת רבי שלום לופס זיע"א

בשנת תר"ח צ התמנה רבנו ל'ספרא דדיינא' בבית הדין הספרדי בירושלים.

באזור שנת תש"ח עזב רבנו את שכונת 'בית ישראל' ועבר להתגורר בשכונת 'מוסררה' בירושלים שם הקים בית ספר חרדי לילדי השכונה. רבנו היה מקורב לגדולי רבני ירושלים בדור ההוא, ביניהם הרבי מבריסק זיע"א, רבי צבי פסח פראנק זיע"א והרב עמרם בלוי זיע"א, ופעל בשליחותם במספר נושאים, ביניהם עזרה לילדי המעברות והכנסתם למוסדות תורה וכן כמאבק על גיוס כנות לצבא. וכן הקים רבנו זיע"א את אגודת "מזהירי שבת" שפעלה לסגירת חנויות ובתי עסק בירושלים לפני כניסת השבת.

בשנת ה'תש"י התבקש רבנו על ידי הראשון לציון רבי בן ציון מאיר חי עוזיאל זיע"א, לקבל על עצמו את תפקיד הרב הראשי בעיר עכו. בה כיהן כארבעים וחמש שנים. הוא חיזק את מוסדות התורה בעיר. לימים, זכה להקים את ישיבת 'אמת ליעקב' על שם אביו. בכ"ו חשוון תשנ"ה, נפטר רבנו זיע"א.

בין כתבי רבנו שהודפסו, 'קונטרס ההשכמה', 'קונטרס התעוררות לתפילה בשלמותה'²⁰, וספר 'שלמי אהרון'.

ביום ראשון (כו חשוון) הבעל"ט יחול יום הילולת הצדיק רבי שלום אהרן לופס זצוק"ל, רבה של העיר עכו משך כארבעים וחמש שנה זיע"א.

רבנו נולד בחלב שבסוריה בשנת תרס"ה, לאביו רבי יעקב זיע"א ואמו מרתחנה, צאצא למשפחה רבנית בת שלוש מאות שנה. בהיות רבנו בן ארבע (בשנת תרס"ט), עלה רבנו עם משפחתו לארץ ישראל והיא התיישבה בירושלים. בתקופת מלחמת העולם הראשונה נאלצה המשפחה לעזוב את הארץ והיא שהתה בטורקיה, ולאחר מספר שנים שב עם משפחתו לארץ, התגורר בשכונת 'בית ישראל' והחל לומד בישיבת 'פורת יוסף', שם שימש אחיו רבי אליהו לופס זיע"א כר"מ.

בשנת תרצ"א הוסמך רבנו להוראה על ידי רבני ירושלים הספרדים – רבי אברהם פילוסוף זיע"א, רבי בן ציון קואינקה זיע"א ורבי יעקב מאיר זיע"א. בשנת תרצ"ו הקים רבנו יחד עם הרב יהודה צדקה¹⁹ זיע"א את אגודת "מקבציאל", שבראשה עמד הראשון לציון חכם יעקב מאיר זיע"א, שמטרתה הייתה ליצור מסגרת תורנית לצעירי ירושלים הספרדים שחלק ניכר מהם לא מצאו את מקומם בישיבות הממוסדות.

¹⁹ אודותיו הרחבנו בס"ד בעלון פ' לך תשפ"ג.
²⁰ בו מעורר רבנו על שלמות התפילה, ובין דבריו כותב שם תוכחה מגולה, "יהודים רבים נעשה להם כהיתר להתחיל תפילת שחרית מ'הודו'. וכל מה שמודפס בסידורי התפלות מפרשת העקידה ועד 'הודו', נחשב

אותם... הקב"ה מביא את הכסף, ואני מומנו במעטפות..."

"זה הילד של רבי שלום"

צלם שהוזמן לעשות את מלאכתו בברית, שבה רבנו הוזמן להיות סנדק, נרכן למרגלותיו של הרב, ובמבט מתחנן ביקש: "אנא, כבוד הרב, ברכני שיהיה לי זרע של קיימא. אני נשוי כבר המש-עשרה שנים ועדיין לא זכיתי שיהיו לי ילדים". רבי שלום הביט בו במבט חודר ולא מיהר להגיב. הצלם המשיך להתחנן: "המש-עשרה שנים היינו אינם חיים. הכול נראה לנו שחור! הרופאים אינם נותנים לנו סיכוי לחבוק פרי בטן! אני מבקש את ברכתך, כבוד הרב". במקום לברך, הישיר אליו הרב מבט ואמר: "תוריד את הצילומים הלא ראויים מחנותך!" הצלם נדהם. מאין יודע ר' שלום על התמונות התלויות בין כותלי הסטודיו שלו. הרי מעולם לא ביקר שם?! הוא שאל את המקורבים, האם סיפרו לרב עליו ועל חנותו, והתברר, שאיש לא הכירו. בעיניו הקדושות חש הרב בדבר מה מפריע, הדוחק את הקדושה. "אם תוריד את התמונות הללו מחנותך, הקב"ה יברך אותך בבן זכר", הבטיח לו ר' שלום. הצלם חזר אל הסטודיו המום. ומיד החל לתלוש מהקירות את כל התמונות הלא ראויות. הימים נקפו וכעבור מספר חודשים, התבשרו הצלם ואשתו, נושעו גם הם בזרע של קיימא. "הילד שלי הוא הילד של רבי שלום", כך התבטא הצלם, "ביוכותו הוא נולד".

זמן לסיפור או שתיים..

מסופר²¹ שערימת הבקשות לקבלת תרומות, שהייתה על שולחנו של רבנו באחד הימים, הייתה גבוהה מערימת שמרות הכסף שהיו ברשותו. הרב ישב בחברת אברך מתלמידיו, והשניים חילקו את הכספים לזקקים השונים, ששטחו את בקשותיהם במכתבים ששלחו אליו. בשלב מסוים אול הכסף. ברשימת הנצרכים עדיין נותרו מספר בקשות קורעות לב, והרב היה בצער. "חסרים עוד כשלושת אלפים שקלים", נאנה האברך ופרש ידיו לצדדים בחוסר אונים, "אין ברירה אלא להשאיר אותם לפעם אחרת".

הרב לא הגיב, אלא ניגש אל ארון הקודש, הפשיל את הפרוכת, פתח את הדלתות וממן ראשו בתוכו, מעתיר מכל ליבו. כעבור דקות ארוכות סגר את הארון והציץ בשעונו. הוא חזר אל מקומו, פתח את הנמרא, והמשיך ללמוד עם האברך כאילו לא קרה מאומה. לאחר כמהצית השעה הופיע בבית הכנסת יהודי, ושלף מכיסו שלושת אלפים שקלים. הוא הניח אותם על השולחן, אינו מודע להתרנשות שהוא מהולל ואמר: "לפני כחצי שעה החלטתי לתרום את הכסף לצדקה. השבתי לעצמי, שלא כדאי להשקות את העניין, ולכן הגעתי לכאן עכשיו, כדי שלא להחמיץ את המצווה". האברך שישב לצידו של הרב היה המום, משתאה נוכח המחזה. רבי שלום התחייך, "הוא אשר אני אומר תמיד – אני כותב את הציקים והקב"ה מכסה

גם ישיבות מיוחדות, שכל תלמידיהם ספרדים, נהגו להתחיל תפילת מ'הודו', והדילוג נעשה להם כהיתר, בחשבם כי הם רשאים לנטוש מנהג הטוב של אבותיהם, ולפרוש מהציבור הספרדי".

²¹ הרב יוסף חיים אהב ציון. בפורום 'אוצר החכמה'.

הילולת רבי יעקב בצלאל ז'ולטי זיע"א

בהספד שנשא עליו מרן רבנו עובדיה יוסף זצוק"ל זיע"א, אמר בין היתר²³, אזכרה ימים מקדם, כשנודע להגאון זצ"ל שבשכונת נוה יעקב בירושלים, ששכנו בתוכה עשרות אלפי משפחות, אין שם מקוה טהרה. מיד קרא את ראשי המועצה הדתית ופקד עליהם לבנות שם מקוה טהרה, יפה שעה אחת קודם. והנה כשנסתיימה בניית המקוה, והכל היה מוכן ומזומן למבילת הנשים לבעליהן, טילפנה הבלנית המדריכה במקוה אל המועצה הדתית לאמר: זה לי שבוע ימים בתפקידי, ואף אשה לא באה לטבול במקוה. כששמע כך הגאון זצ"ל טרח וכא אל לשכתי, (בהיותי משרת בקודש כראשון לציון ורב ראשי לישראל), וביקש אותי שבלילה נצא שנינו יחדיו ל"נוה יעקב" מבית לבית כדי להשפיע על הנשים ללכת לטבילה, ולהודיעם גודל השיבות מצות טהרת המשפחה, מיד נעתרתי לבקשתו והסכמתי ללכת איתו כאמור, במועצה הדתית דאנו לטלפן לכל בית בנוה יעקב, שהרב הראשי לישראל ורבה של ירושלים יבאו הלילה הזה לבתיהם להסברה. וכשהגענו לשם, קבלו אותנו בסבר פנים יפות, והסברנו להן הכל בטוב מעם ודעת, ובדרכי נועם, ובהיות

ביום המישי [ל' חשוון] הבעל"ט יחול יום הילולת הגאון רבי יעקב בצלאל זולטי זצוק"ל, רבה של ירושלים זיע"א.

רבנו נולד בפולין בשנת ה'תרפ"ו, לאביו רבי משה אריה זיע"א ולאמו מרת שרה רחל ע"ה. בגיל שש, עלה עם משפחתו לארץ ישראל והתיישבו בירושלים. בילדותו למד רבנו בישיבת 'עין חיים', לאחר מכן בישיבת חברון ונחשב לעילוי.

בהיות רבנו כבן שלושים וחמש בלבד, התמנה כחבר בית הדין הגדול. ובשנת ה'תשל"ז²² נבחר רבנו באופן רשמי לרבה האשכנזי של ירושלים [בהשתדלותם של מרן הרב עובדיה יוסף זיע"א וחברי אגודת ישראל] לצד הגאון רבי שלום משאש זיע"א ששימש כרבה הספרדי של ירושלים.

ולדאבון לב, גאון עולם זה לא האריך ימים, ונפטר לבית עולמו בל' בחשוון תשמ"ג. בהיותו כבן ששים ושתיים בלבד זיע"א. רבנו השאיר אחריו את ספרו 'שו"ת משנת יעב"ץ'

²³ והוב"ד ב'חזון עובדיה' הלכות ארבע תעניות. ע"ש כל ההספד, כי הבאנו כאן חלק קטן מאוד ממנו.

²² היה זה לאחר הכתרה לא רשמית ע"י רבני ירושלים בשנת תשל"ב בביתו, ולאחר כחמש שנים מונה באופן רשמי.

והאר עינינו...

²⁴היה זה בירושלים בתקופה בה פרצה מגיפה של מחלת עיניים קשה, רוב החולים במחלה זו התעוורו ולא היתה תרופה למחלתם, היה אז הנער בצלאל זולטי בן עשר, ילד יתום מאביו שאמו האלמנה גידלה אותו לבדה במסירות עילאית, כבר אז נכרו בו כישרונותיו העצומים, ואהבתו לתורה לא ידעה גבולות, הוא ניצל כל רגע ללימוד תורה, ואכן עלה ונתעלה. מכריו נבאו לו גדולות, וציפיות רבות ציפתה ממנו אמו, היא חשה תחושת שליחות כי הנה היא מגדלת בביתה את גאון הדור הבא.

בלבה פנימה התפללה אמו כל העת שרק לא תפגע בצלאל שלה מחלת העיניים, הרי הוא משתמש איתם לצרכים כ"כ נעלים, כל עתידו תלוי בעיניו, אך מנהיג העולם רצה אחרת והנה יום אחד בצלאל חוזר לביתו מהתלמוד תורה, ובפיו בשורה מפחידה 'אמא!! כואבות לי מאוד העיניים', האם אמרה בלבה 'אשר יגורתי בא', אבל מי יתן ואולי זהו כאב שיחלוף, נקווה שלא מדובר במחלת העיניים הקשה, וכמו כל אם יהודייה נשאה תפילה לבורא העולמים שהכאב יחלוף כלעומת שבא.

למחרת חוזר בצלאל מהתלמוד תורה, והנה עיניו נפוחות מאוד. ראתה זאת האם ומיד נבהלה להביאו אל הרופא, בודק אותו הרופא ופניו לא בישרו טובות, בעצר רב הוא מספר לאם המודאגת שבנה היקר חלה במחלת העיניים המדוברת, אין הרבה

חיי שרה

כי הוצק חן בשפתותיו בשובה ונחת, לא יצאנו משם עד שהבטיחו לנו שיקימו מצות טהרת המשפחה. בשבוע שאחריו הודיעה הבלנית כי ידיה מלאות עבודה, כי עשרות רבות מן הנשים באו לטבול במקוה טהרה, והכל בזכותו, זכה וזיכה את הרבים זכות הרבים תלוי בו...

...הגאון הצדיק רבי בצלאל זולטי זצ"ל אשר אנו עסוקים בהספדו, עוד אתמול מסר שיעורים תמידים כסדרן, עוד אתמול שוחחנו עמו בדברי תורה, עוד אתמול צדקת ה' עשה ומשפטיו עם ישראל, ובפתע פתאום נתבקש לישיבה של מעלה ואיננו כי לקח אותנו אלקים. איה שוקל איה סופר המזכה את הרבים, אשר בדבריו מעריב ערבים, דובר צדק ומגיד מישרים, חכם שמת אין לנו חליפתו אין לנו תמורתו. הבל על דאברין ולא משתכחין.

בבית הדין הגדול בשבת תחכמוני, כמותב תלתא כחדא הוינא לדון דין אמת לאמתו, גלייה לדרעיה ונפיק נהורא, ובסבלנות יוצאת מן הכלל ובחכמה ודעת היה משפיע על בני הזוג או לשלום, או לגירושין, כפי הענין, כי לא ישקוט האיש עד אם כלה מלאכתו היום. ודברי חכמתו היו נשמעים. וגם כל העם הזה על מקומו יבא בשלום, תהיה נפשו צרורה בצרור החיים...

מאמו, ששמעה מבעלת המעשה אמו של הגאון הגדול רבי בצלאל זולטי זצ"ל.

²⁴ המעשה הבא הובא באחד מעלוני 'דרשו', וכתב הכותב כי שמע אותו מהגאון רבי זונדל שטרן שליט"א רבה של קהילת פרושים 'בית מאור' ברמת שלמה, והוא שמע זאת

פרשת

ובגמרא, תורתך הקדושה גדולה ורחבה היא, אני רוצה להמשיך ללמוד אותה ולשם כך חייב אני את מאור עיני חזרה, וכך הילד הקטן מירר בבכי קורע לב, אמו מספרת שדמעותיו של הילד יצרו מעין נחל ארוך שזרם על למצבת קבורתה של רחל אמנו, וכך תוך כדי בכיות רמות נדרם הילד על העגלה שנשאה אותו לקבר רחל, ואמו החזירה אותו לביתם כשהוא עדיין ישן שינה עמוקה.

למחרת בבוקר מתעורר בצלאל, והנה הוא מבקש מאמו ללכת לתלמוד תורה, אך אמו התפלאה מאוד איך תלך ילדי החמוד, הרי אינך רואה דבר, ענה לה בצלאל הקטן 'אמא ברוך ה' רואה אני היטב, וכבר חשקה נפשי ללכת ללמוד תורה, הבינה האם שנעשה כאן גם ותפילותיהם שבקעו מעומק ליבם המהור נשמעו לפני כסא מרומים, אך מתוך כוונה לשמור על בריאות בנה ביקשה ממנו שבמקום ללכת לתלמוד תורה יבוא איתה אל הרופא כדי שיבדוק שאכן המחלה נעלמה והיא לא תשוב אליו עוד, אך הילד התעקש שלא ללכת אל הרופא, אלא רצונו היה עז ללכת לתלמוד תורה, וכה הוא הסביר לאמו, 'קיבלתי במתנה מאת הקב"ה את מאור עיני בחזרה, אינני יודע כמה זמן אני עוד אזכה לראות, לכן חייב אני לנצל כל רגע ורגע ללימוד התורה הקדושה, כי מי יודע כמה זמן עוד אראה, וכך גם בימים הבאים התעקש הילד שלא לבזבז זמן כדי ללכת להיבדק אצל הרופא.

ברבות הימים גדל הילד ובצלאל נהיה הנאון רבי בצלאל, ושמו הלך לפניו, והתפרסם בקרב רבים בבחירות תלמודו, עומק סברותיו ופלאי התמדתו, כאשר היו באים אל אמו ומשבחים אותו בפניה, היתה אומרת להם 'אינכם יודעים כמה דמעות עלו לו לר' בצלאל כדי להגיע להיכן שהגיע'.

מה לעשות וככל הנראה הוא עומד להתעורר בימים הקרובים, ואכן כך היה בצלאל זולמי הילד המוכשר אשר ניצל עד עתה את כל רגעיו ללימוד התורה נתעורר.

האם לא ידעה את נפשה מרוב צער, כל הלומותיה מגדלותה של בנה נגזו, איך יוכל עתה ללמוד את התורה הקדושה אותה כ"כ אהב, הרי לא הספיק ללמוד ממנה כי אם מעט, בצרתה הגדולה החליטה האם שהיא הולכת לתפוס אומנות אמותיה, והכינה את צעדה ללכת לבכות אצל 'רחל אמנו', לתפילה זו לקחה את בנה בצלאל, ובהיותו כבר עורר שמה אותו בעגלת תינוק, וכך הלכה מהעיר העתיקה בירושלים עד לקבר רחל מרחק הליכה של שעתיים שלמות, בהגיעה לקבר רחל פרצה בזעקות שבר להקב"ה שיחוס וירחם על ילדה הקט, ויחזיר לו את מאור עיניו, שהרי כל חפצו ונפשו הוא להמשיך לעסוק בתורתו הקדושה.

אל תפילותיה של האם הצטרף הילד בצלאל ובזעקות שבר מעמקי נפשו ביקש מריבון העולמים 'והאר עיני בתורתך', וכך אמר הילד: 'הקב"ה אני רוצה לבקש ממך בקשה, ואני רוצה שרחל אמנו תקשיב ותשמע אף היא את בקשתי, אני מוכן להקריב את מאור עיני, ולוותר שלא אראה לעולם את אימי היקרה שאני כה אוהב, אני מוכן אף לוותר ולא לראות יותר את חברי, גם את המאכלים אשר אוכל מהיום והלאה מסכים אני שלא לראות, את כל העולם היפה שבראת - הקב"ה אני מוכן להקריב ולא לראות יותר לעולם, אבל על דבר אחד אינני מוכן לוותר, אני רוצה לראות את תורתך הקדושה, אני בסך הכל ילד קטן שלא הספיק ללמוד הרבה רק כמה פרקים במשניות

הילולת ה'ציץ אליעזר' זיע"א

ולדנברג מקורב ביותר²⁷]. גם שימש רבנו כאב בית הדין בירושלים, וכרב בית החולים 'שערי צדק' בירושלים [פסקיו בענייני רפואה הינם יסודות גדולים לפוסקי זמנינו]. וכן היה דיין בבית הדין הגדול לערעורים של הרבנות הראשית לישראל.

פרויקט חייו של רבנו זיע"א הוא שו"ת 'ציץ אליעזר' המונה יותר מעשרים כרכים²⁸. ועוסק במגוון עצום של נושאים, ובפרט בענייני רפואה והלכה. היקף התשובות בסוגיות אלה הוא עצום, בבקיות מדהימה ובכירור יסודות ההלכה, ולכן אך טבעי הוא שספריו הם אבן יסוד בעולם ההלכה במציאות החיים המתחדשת בדורות האחרונים. בנוסף כתב רבנו חיבור בן שלושה כרכים בשם 'הלכות מדינה' בו הוא מברר ביסודיות סוגיות הקשורות להנהגת מדינת ישראל ע"פ התורה.

אל רבינו ז"ל, בקרבת נפש וקרבת מקום כחמש עשרה שנה, וכמעט שלא משה ידי מתוך ידו, והראני כל מיני חיבה ואהבה... רבות למדתי מהסתכלות באופן הנהגותיו המופלאות בשטחי האמונה, והעדינות גם בשעות הקשות ביותר שעברו עליו במשך ימי מחלתו, מבלי תת רשות לייסורים לעכר את רוחו ולהעיב על טוהר נפשו האצילה, וכן משיותיו הפרטיות איתי מדי פעם בלחישה ובנעימה". את הרב עזריאל מתאר הרב ולדנברג בצורה נשגבה, ואומר שדמותו מזכירה "דמות של אחד משיירי אנשי כנסת הגדולה מדור הדעה שלפנינו".

²⁸ יצא מחדש במהדורה מפוארת הכוללת עשרה כרכים, המכילים בתוכם את כ"ב הכרכים הישנים, וקונטרסים נוספים.

ביום המישי [ל' חשוון] הבעל"ם יחול יום הילולת הגאון הגדול רבי אליעזר יהודה ולדנברג זצוק"ל, בעל שו"ת 'ציץ אליעזר' זיע"א.

רבנו נולד בעיר הקודש ירושלים, בשנת תרע"ו, לאביו רבי יעקב גדליה²⁵ זצ"ל, ולאמו הרבנית רחל נ"ע [בתו של הרב נחום רגזוניצקי זיע"א ששימש כמנהל ישיבת עץ חיים].

בצעירותו למד רבנו בישיבת עץ חיים, ולאחר מכן עבר לישיבת 'חברון'. וכבר בגיל תשע עשרה הוציא את ספרו הראשון 'דבר אליעזר' ובו מערכות בכמה סוגיות יסודיות ומפורסמות²⁶.

עם השנים שימש רבנו במשרות תורניות שונות, ובכללן – ראש ישיבת 'שערי ציון' בירושלים [מיסודו של הגאון רבי בן ציון מאיר חי עזריאל זיע"א, שאליו היה הרב

²⁵ הרב יעקב גדליהו, עלה לארץ לבדו בגיל צעיר מקובנה שבליטא. כשהגיע לירושלים, כשאינו מכיר איש בעיר, הזמינו בן עירו הרב צבי פסק פראנק זיע"א, לימים רבה של ירושלים, להתארח בביתו. שנים מאוחר יותר הפך בנו של הרב יעקב, הרב אליעזר יהודה זיע"א, לתלמידו הקרוב של הרב פראנק זיע"א, כשהערכה הדדית עצומה שרויה ביניהם. הרב פראנק היה גם זה ששידך את חברו הרב יעקב גדליהו עם רחל לאה, בתו של הרב נחום רגזוניצקי, ממנהלי תלמוד התורה הירושלמי הידוע עץ חיים.

²⁶ הספר נדפס שוב מאוחר יותר באחד מכרכי 'ציץ אליעזר'.

²⁷ ברשימה שכתב הרב ולדנברג בשלהי שנת תשי"ד, כשנה לאחר פטירת הרב עזריאל זיע"א, מספר הרב ולדנברג עצמו על הקשר ביניהם: "זכיתי להיות מקורב

פרשת

הערכתו לחיילי צה"ל

למרות שרבנו התנגד נחרצות לגיוס בני הישיבות, רחש רבנו אהבה רבה לחיילי צה"ל. בהקדמה לחלק השלישי של 'ציץ אליעזר', שיצא לאור זמן קצר אחרי הקמת המדינה, הוא כותב, "התהילה והתפארת לחיילנו הגיבורים אשר חרפו את נפשם להילחם כאריות לכיבוש ארצנו הקדושה מידי זרים ולכינון מדינתנו, כשפני אריה פניהם כצבאים על ההרים למהר. וזכו בעזרת השם להיות שליחי ההשגחה העליונה להוציא לפועל את השליחות ההיסטורית הזאת. יזכור ה' את אלה שנפלו במילוי שליחותם הקדושה, ויחוקו לזכרון פאר ונצח אלה החיים איתנו היום".

פטירתו

ב'ל' חשון תשס"ז, נפטר רבנו זיע"א לבית עולמו, וכל בית ישראל ביכו את השרפה אשר שרף ה'.

ולמרות שהותיר נכדים, נינים ואפילו בני נינים, איש לא ישב על רבנו זיע"א שבעה, משום שלא נותרו לו קרובים מדרגה ראשונה²⁹. אף על פי כן, דומה שמימרת חז"ל "חכם שמת – הכל קרוביו" נכונה כאן כפשוטה. רפרוף קל בספרי 'ציץ אליעזר' מאפשר ללמוד על הקשת הרחבה כל כך של אנשים מכל החוגים ומכל שכבות החברה, שפנו אל הרב נטול הגבאים שלא עסק בשום נושא פוליטי שאינו נוגע ישירות להלכה. לבעל ה'ציץ אליעזר' היתה מטרה אחת – לגלות את רצון ה' המתגלה באמת ההלכתית.

עם גדולי הרבנים הספרדים

הקשר של רבנו זיע"א עם עולם התורה הספרדי לא הצטמצם לרב עזיאל זצ"ל בלבד. ידידות עמוקה מאוד היתה לרבנו גם עם הגאון רבנו הרב עובדיה יוסף זצוק"ל זיע"א. הקשר התפשט גם למשפחות, שערכו בחגים ביקורים האחת אצל השנייה. לעיתים היה הרב ולדנברג מגיע לשיעוריו של הרב עובדיה יוסף בבית כנסת 'היזרים'. מרן הרב עובדיה היה נוהג להפנות שאלות בענייני רפואה והלכה שהגיעו אליו לעיונו של הרב ולדנברג (המפורסם בבקיאורו בעניינים אלו).

גם בין רבנו לבין הגאון רבי מרדכי אליהו זיע"א שררו יחסי רעות עמוקים. הרב מנחם בורשטיין, ראש מכון פוע"ה, מספר כיצד לאחר שבהלווית אשתו של הרב ולדנברג אחד הדוברים דיבר דברים קשים נגד המדינה, ניגש הרב ולדנברג לרב אליהו וביקש ממנו סליחה על כך שהיה עליו לשמוע דברים אלו. הרב אליהו מצידו היה נוהג לשלוח לרב ולדנברג מקרים קשים של היתרי נישואין בהם היה עליו להכריע, כדי לשמוע את דעתו.

הוקרתו של הרב ולדנברג את עולם התורה הספרדי לא התייחדה לחכמי הדור שחי במחיצתם, אלא גם לפוסקים הספרדים מן הדורות הקודמים, שהיה בקי בדבריהם באופן לא מצוי וכמוכה מתשובותיו ב'ציץ אליעזר'.

²⁹ בשכונת 'עזרת תורה בירושלים' נפטר בשנת ה'תשס"ה בחיי אביו.

²⁹ אשת רבנו, הרבנית נפטרה בחייו, וגם בנו חידו, הרב שמחה בונים זיע"א [שהיה רב מטעם העדה החרדית

פטירת הצדיקים לשבוע הבעל"ט

יום רביעי – כט' חשוון

רבי רחמים יוסף פראנקו החרי"ף זצ"ל.
רבי ידידיה מונסינגו, מח"ס 'דבר אמת' זצ"ל.
רבי אברהם רוויגו, מח"ס 'אשל אברהם' זצ"ל.
רבי חיים ב"ר דב בר רפפורט, מח"ס 'מים חיים' זצ"ל.
רבי יצחק איזיק חבר, מח"ס 'שול"ת בנין עולם' זצ"ל.
רבי צבי הירש מרימנוב זצ"ל.

יום חמישי – ל' חשוון

רבי יעקב בצלאל זולטי, רבה של ירושלים זצ"ל.
רבי מנשה הלוי, מבעלי התפילה והסליחות זצ"ל.
רבי אליעזר יהודה ולדנברג 'ציץ אליעזר' זצ"ל.

יום שישי – א' כסלו

רבי עמרם בן שמעון מח"ס 'אשמח' זצ"ל.
רבי יוסף כנאפו, מח"ס 'דך ונקי' זצ"ל.
רבי אברהם עידאן זצ"ל.
רבי יצחק למפרונטי, מח"ס 'פחד יצחק' זצ"ל.
רבי אברהם חלאווה זצ"ל.
רבי משה חפץ, מח"ס 'מלאכת מחשבת' זצ"ל.
רבי אפרים אנקוואה, מח"ס 'שער כבוד ה'" זצ"ל.
רבי משה הגר מראדוביץ, מח"ס 'ויקה משה' זצ"ל.
רבי משה הורביץ, מח"ס 'עמק השידים' זצ"ל.
רבי דוד עידאן, מח"ס 'משכיל לדוד' זצ"ל.
רבי חואתי סרוסי, מרבני אחאממה תוניס זצ"ל.

יום השבת – כה' חשוון

רבי מרדכי רוקח בן ר' יששכר דוב מבילוגריי זצ"ל.
רבי דוד כהן למג'רבי, מח"ס 'ליקוטי בתר ליקוטי' זצ"ל.
רבי ציון ביתאן, אב"ד בטרכלס זצ"ל.
רבי דוד כהן השני, מח"ס 'משגב לדך' זצ"ל.
רבי מיכאל זריהן, מח"ס 'מעין חיים' זצ"ל.

יום ראשון – כו' חשוון

רבי רפאל חיים יצחק אלקבץ זצ"ל.
רבי מנשה חבה זצ"ל.
רבי אבא בן רבי יצחק אביחצירא זצ"ל.
רבי אליהו אבא שאל זצ"ל.
רבי חנניה גבריהל יהושע, מח"ס 'מנחת החג' זצ"ל.
רבי שלום לופס, רבה הראשי של עכו זצ"ל.

יום שני – כז' חשוון

רבי משה נתן נטע צינוירט זצ"ל.
רבי יוסף הס, מח"ס 'בן פורת יוסף' זצ"ל.
רבי מנחם מנדל מנדלזון, הרב דקוממיות זצ"ל.

יום שלישי – כח' חשוון

רבי שלמה אבן דנאן, מח"ס 'אשר לשלמה' זצ"ל.
רבי שלמה אבודרהם השלישי זצ"ל.
רבי ארו שרגא זצ"ל.
רבי יונה גירונדי, מח"ס 'שערי תשובה' זצ"ל.
רבי שלום איזון זצ"ל.

כל צדיק וצדיק שאתה יודע היום שנפטר בו, תזכיר שמו אותו היום.

"פלוני עליו השלום זכרונו לברכה וטובה"

(מרו הבו איש חי' כספרי' כתר מלכות' אות רה)

ואלה יעמדו על הברכה

מי שברך אבותינו הקדושים,

יברך את אותם י"ב נדיבים שנדרבה רוחם להחזיק עליון ק' זה באופן קבוע

אלהרן לוי בן יעל וב"ב	אלעזר מזרחי בן צביה וב"ב	יחיאל תג'ב בן שדרה וב"ב
דוד לייזמי בן יפה וב"ב	מאור יעקב יתחה בן אורלי וב"ב	אביתר אזולאי בן אירס וב"ב
אסף אילון בן אריאלה וב"ב	אוראל בוזגלו בן סימה וב"ב	שמואל העברי בן שרה וב"ב
מאור סתן בן סלשנה קורין וב"ב	אביעד נבון בן דבורה עשרה וב"ב	עידן נידם בן ברכה וב"ב

הקב"ה ימלא כל משאלות ליבם לטובה לעבודתו ית', בשפע ברכה והצלחה ברו"ה,
בריאות איתנה, וזכות הצדיקים האמתיים תעמוד להם ולזרעם עד עולם אכי"ר

העלון מוקדש לאקמא שכינתא מעפרא ולעילוי שכינת עוזנו
ולרפואת: ציפורה בת רחל נ"י, חנינה בת רחל נ"י ואשר בן אסתר יצ"ו

על הצדיקים ועל המצוות

הצדיקים הם אבותינו הקדושים, מי שברך אותם יברך את אבותינו הקדושים, ויברך את אותם י"ב נדיבים שנדרבה רוחם להחזיק עליון ק' זה באופן קבוע.

על הצדיקים ועל המצוות

המצוות הם אבותינו הקדושים, מי שברך אותם יברך את אבותינו הקדושים, ויברך את אותם י"ב נדיבים שנדרבה רוחם להחזיק עליון ק' זה באופן קבוע.

על הצדיקים ועל המצוות

המצוות הם אבותינו הקדושים, מי שברך אותם יברך את אבותינו הקדושים, ויברך את אותם י"ב נדיבים שנדרבה רוחם להחזיק עליון ק' זה באופן קבוע.

על הצדיקים ועל המצוות

המצוות הם אבותינו הקדושים, מי שברך אותם יברך את אבותינו הקדושים, ויברך את אותם י"ב נדיבים שנדרבה רוחם להחזיק עליון ק' זה באופן קבוע.

כל הזכויות שמורות להשם יתברך

מותר ומיצה להעתיק (כמתכונתו) לעלם ולהפיצו ברבים.

לתרומות, הקדשות והפעת העלון באזור מגוריהם - 0548443818 / 0529569828

כמו"כ נערך בכל יום רביעי

בשעה 20:00 (חולון)

שיעור בפרשת השבוע ע"פ 'אור החיים'

הקדוש וגדולי החסידות

ברחוב עובדיה 5 בעיר חולון.

איש קשר - 0549148181

השיעור השבועי מתקיים בכל יום שני בשעה

20:00 (ירושלים)

'ליקוטי מוהר"ן' בביאור ווישום.

בבית הכנסת "מזל אריה" רחוב מזל אריה,

פסגת זאב ירושלים.

איש קשר - 0529569828

לקבלת העלון בכל שבוע whatsapp שלח למספר 0529569828 וכתוב "צרף אותי לקבלת העלון". כמו"כ ניתן לקבל את העלון במייל - eliezergg626@gmail.com